

Informatieavond Toekomstfunctie Kanaal Almelo - De Haandrik

Gemeenteraden en Algemeen Bestuur
23 april 2025

WIE ZIJN WIJ?

**Johannes
Vermeulen**

Gebiedsmanager
Kanaal Almelo –
De Haandrik

**Harke
Dijksterhuis**

Procescoördinator
Toekomstfunctie
Kanaal Almelo –
De Haandrik

PROGRAMMA

- Welkom
- Beheeropgave: damwanden en tijdelijke maatregelen
- Presentatie Verkenning toekomstfunctie
- Vragen

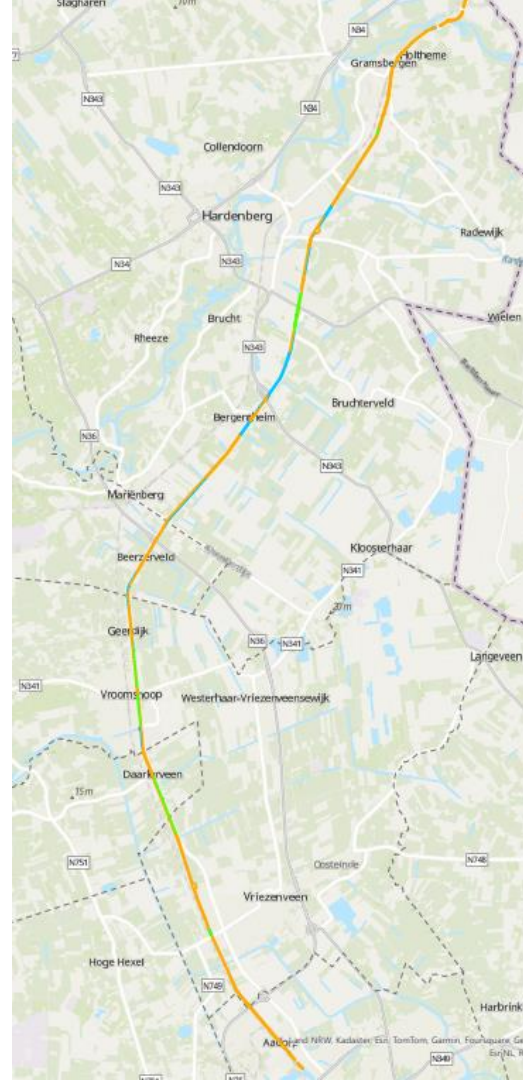
BEHEEROPGAVE

DAMWANDEN EN TIJDELIJKE MAATREGELEN

WAT SPEELT ER?

- Een groot deel van de damwanden (oevers) zijn onderzocht (2024)
- 42 kilometer vraagt om onderhoud
 - Voor 11 kilometer bekend en vergunningprocedure gestart
 - Voor overige 32 kilometer: voorbereiding net opgestart. Werk wat nodig is, hangt af van de toekomstfunctie

WAT HEBBEN WE GEDAAN?

- Tijdelijke maatregelen ingesteld
 - Parkeren (direct naast de damwand) is op veel plekken verboden
- We inspecteren
 - Wekelijks vanaf de weg
 - Maandelijks vanaf het water
- Uit inspecties geen extra problemen gezien

WAAR WERKEN WE AAN?

- Alternatieve aanleglocaties voor beroep- en recreatievaart
- Controle damwanden
 - Proeven in voorbereiding voor keuze meetmethode aan damwanden
 - Wat doet de belasting van (zwaar) verkeer met de damwand?
- Onderhoudsprojecten aan bruggen, zoals de Vriezenveenbrug

Alles is er op gericht om de situatie de komende jaren veilig te houden

Verkenning toekomstfunctie Kanaal Almelo - De Haandrik

WAAROM DEZE AVOND?

Aanleiding

- Verzoek van de gemeenten zelf (o.a. naar aanleiding van raadsonderzoek Twenterand)
- Verzoek vanuit Provinciale Staten

Doel

- Informeren gemeenteraden en Algemeen Bestuur Vechtstromen
(*Provinciale Staten neemt besluit*)

Follow-up

- > Meegeven aandachtspunten aan eigen bestuurder Bestuurlijk Overleg KADH

OPBOUW PRESENTATIE

1. Aanleiding van de verkenning
2. Proces en planning
3. Aanpak: wat is een MKBA?
4. Varianten in de praktijk
5. Eerste impressies vanuit 3 groepen
6. Eerste resultaten
7. Vervolgproces

Ruimte voor vragen!

AANPAK

- 1994 : Onderhoud van Rijkswaterstaat naar provincie Overijssel
- 2010 : Start maatregelen t.b.v. beroepsvaart 700 ton
- 2018 : Toename aandacht schademelding- en afhandeling
- 2023 : Bemiddeling Mona Keijzer
- 2024 : Meer beheer en onderhoud nodig dan voorzien, aanzienlijke investeringen benodigd

Vraag vanuit het provinciaal bestuur:

- Hoe zien we de toekomst van het kanaal? -> *meerdere scenario's*
- Welke effecten heeft dat? -> *maatschappelijk, economisch, omgeving*
- Welke investeringen vraagt dat? -> *investering, beheer en onderhoud*

PLANNING EN BESTUURLIJKE MIJLPALEN

Fase	Nov	Dec	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul
1. Voorbereiden verkenning									
2. Informatieverzameling en vaststellen scenario's									
3. Verdiepen en beoordelen van de scenario's									
4. Besluitvorming									

Fase 1

- 11/12/19 november : Inloopavonden gebied (ronde 1)
- 10 december : Bestuurlijk Overleg KADH
- 17 december : Statenbrief, aanpak en participatieplan

Fase 2

- 24/25/26 februari : Inloopavonden gebied (ronde 2)
- 10 maart : Bestuurlijk Overleg KADH
- 19 maart : Statenbrief Stand van zaken
- 9 april : Statencommissie Verkeer en Vervoer

PLANNING EN BESTUURLIJKE MIJLPALEN

Fase	Nov	Dec	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul
1. Voorbereiden verkenning									
2. Informatieverzameling en vaststellen scenario's									
3. Verdiepen en beoordelen van de scenario's									
4. Besluitvorming									

Fase 3:

- 23 april : Informatieavond gemeenteraden en AB Vechtstromen
- 7 mei : Bestuurlijk Overleg KADH

Fase 4:

- Medio mei : Voorstel Provinciale Staten openbaar
- 2/3/4 juni : Inloopavonden gebied (ronde 3)
- 11 juni : Werkbezoek PS aan het gebied
- 18 juni : Statencommissie Verkeer en Vervoer
- 2 juli : Besluitvorming Provinciale Staten

Participatieplan

- Raadplegen op inhoud
- Bestuurlijk overleg daarnaast adviserend op proces

Verskillende intensiteit van betrokkenheid:

- Bijna 40 externe partners
- Gezamenlijk : Startbijeenkomst (januari) en afsluitende bijeenkomst (april)
- Afvaardiging : Werkbijeenkomsten Wikken (februari) en Wegen (maart)
- Inwoners : Drie ronden inloopavonden (november, februari, juni)
: Eigen initiatief -> enquêtes Daarlerveen en Twenterand
- Daarnaast veel verschillende bilaterale gesprekken

DEELNEMERS WIKKEN EN WEGEN

Wikken en Wegen	
Type organisatie	Aantal
Provincie Overijssel	2
Gemeenten	3
Waterschap	1
Inwoners	3
Schippers	2
Bedrijfsleven	3
Recreatie	2
Natuur	1
Totaal	17
Procesbegeleiding	3
Toehoorders	

Afgesproken tijdens startbijeenkomst

- Ervaring Decisio: maximaal 15 deelnemers
- Goede spreiding van stakeholders/belangen
- Goede spreiding over het gebied (noord-midden-zuid)
- Mensenwerk: kennis, ervaring en betrokkenheid
- Belangenvertegenwoordiging, maar ook: casuïstiek eigen onderneming

Inbreng namens de inwoners:

- Henk Groot Wassink, PB Daarlerveen
- Peter Blok, Stichting Kant nog Wal
- Bennie ten Brinke, PB Bergentheim

KORTE INKIJK TE BEOORDELEN EFFECTEN

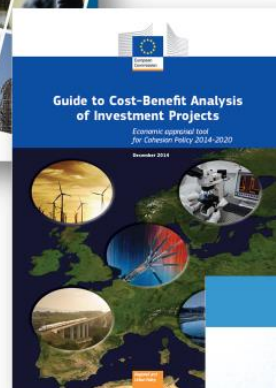
VERSCHILLENDE VARIANTEN

-1. Opwaarderen 1.000 ton	0. Huidige sit. 700 ton, 1+2-str	1. Afwaarderen 700 ton, 1 str.	2. Afwaarderen 400 ton, 1+2 str.	3. Afwaarderen Recreatie	4. Afwaarderen Water	5. Afwaarderen Dempen
---------------------------------	--	--------------------------------------	--	--------------------------------	----------------------------	-----------------------------

Komt later in de presentatie terug...

Wat is een MKBA?

- Maatschappelijke Kosten-batenanalyse (MKBA)
 - Integrale weging van alle kosten en baten
 - Alle (maatschappelijke) effecten worden meegenomen en zo mogelijk in euro's uitgedrukt
- Monetarisering
 - Maakt effecten onderling vergelijkbaar
 - Op basis van marktprijzen en 'betalingsbereidheid'
- Resultaat
 - 'Maatschappelijk rendement' van beleidskeuzes
 - Uitgedrukt in saldo van kosten en baten (netto contante waarde), baten/kostenverhouding
 - Overzicht van verdeling lusten en lasten
- Een MKBA is een verschillenanalyse
 - Een wereld waarin het project is uitgevoerd (projectalternatief) vs
 - Een wereld waarin het project niet is uitgevoerd (nulalternatief)
- De toekomst is onzeker
 - Verschillende mogelijkheden voor het nulalternatief /scenario's

DECISIO

Onder andere

- Huidig en mogelijk gebruik door bedrijven
- Trends in beroepsvaart en recreatievaart
- Effecten van beroepsvaart naar wegverkeer ('modal shift')
- Gevolgen voor milieu (CO2-uitstoot)
- Effecten klimaatverandering -> watertekort en – overlast
- Gevolgen voor profiel van het kanaal
- Kosten voor versterken, beheer en onderhoud

Maar ook

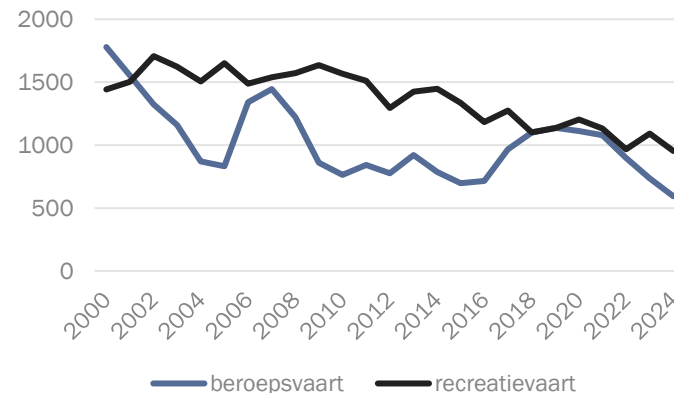
- Inbreng vanuit inwoners, bedrijven, schippers, ...
- Kansen recreatie
- Kansen ecologie

Voorbeeld: huidige situatie scheepvaart

DECISIO

- Aantal passages beroepsvaart laagst sinds 2000
- Vanaf 2017 stijging doordat Betonfabriek zand en grind over water ging vervoeren
- In 2022 daling van 17 procent door lage waterstanden in de IJssel en sluis Eefde
- Zandvervoer verplaatste hierdoor naar de weg en dat is grotendeels zo gebleven
- In 2023 verdere daling door hoge kunstmestprijzen, schippers die gestopt zijn en stikstofproblematiek
- In 2024 minder vracht vervoerd, maar in Q4 trok het weer aan. Niveau kunstmest nog ver onder niveau van 2024
- Recreatievaart dalende trend sinds 2009
- In 2024 lager aantal passages dan in 2023: de Bilt registreerde het natste jaar sinds het begin van de registratie.

Figuur: aantal passages per jaar, 2000 - 2024)

Bron: memo scheepvaartstellingen provincie Overijssel (2025)

Tabel: vervoerde grondstoffen per jaar, 2022 - 2024)

	Grind	Zand	Kunstmest	Totaal
2022	134.030	52.920	3.900	190.850
2023	129.697	12.749	3.550	145.996
2024	120.101	10.318	2.375	132.794

Voorbeeld: MKBA-eindtabel

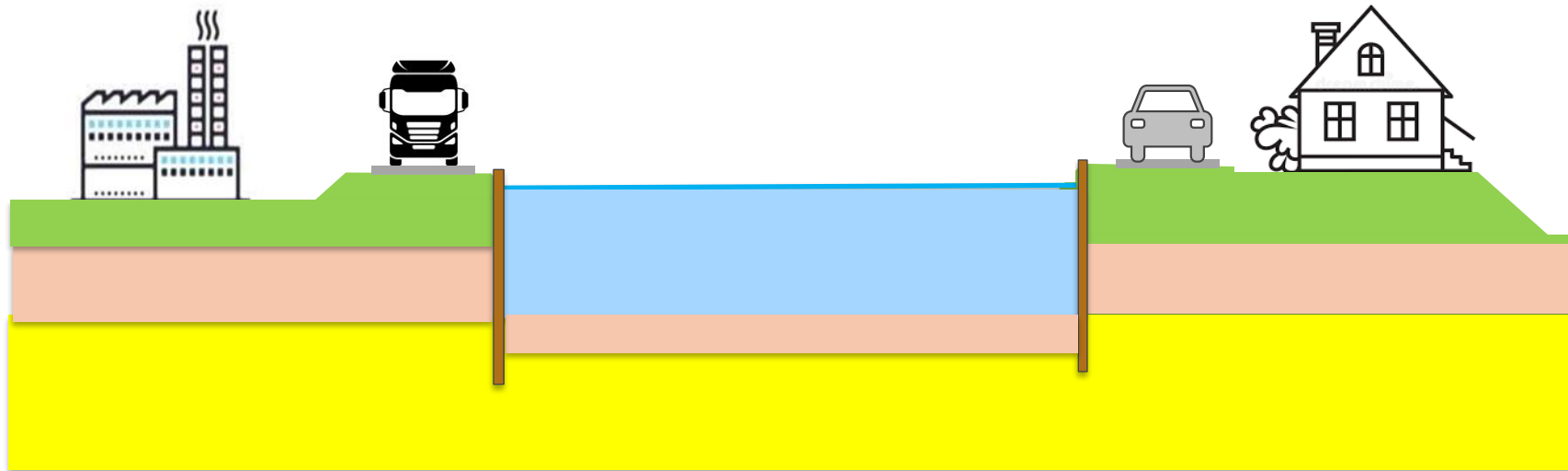
Tabel 8-2 Overzichtstabel MKBA Almelo-Coevorden bij 50 procent benutting van extra capaciteit in netto contante waarde en miljoenen euro's ten opzicht van het nulalternatief

	Nul+ (quick wins)	Alternatief 1 (dubbelstrooks 700 ton)	Alternatief 1a Incl. quick wins	Alternatief 2 (enkelstrooks 1000 ton)	Alternatief 2a Incl. quick wins	Alternatief 3 (dubbelstrooks 1000 ton)	Alternatief 3a Incl. quick wins
Investeringskosten ondergrens	-	€ 25,10	€ 25,10	€ 16,82	€ 16,82	€ 38,70	€ 38,70
Investeringskosten bovengrens	-	€ 39,90	€ 39,90	€ 16,82	€ 16,82	€ 55,62	€ 55,62
Personeelkosten (ruimere bedientijden+toename scheepvaart)	€ 3,49	€ 1,47	€ 3,49	€ 1,47	€ 3,49	€ 1,47	€ 3,49
Reductie vervoerskosten	€ 1,88	€ 19,31	€ 27,76	€ 4,34	€ 8,0	€ 26,93	€ 34,65
Bereikbaarheidseffecten	€ 0,11	€ 1,10	€ 1,51	€ 0,13	€ 0,32	€ 1,48	€ 1,74
Veiligheidseffecten	€ 0,21	€ 2,19	€ 3,02	€ 0,27	€ 0,64	€ 2,95	€ 3,47
Klimaat	€ 0,07	€ 0,67	€ 0,93	€ 0,08	€ 0,20	€ 0,93	€ 1,12
Luchtkwaliteit	€ 0,04	€ 0,40	€ 0,82	€ 0,06	€ 0,15	€ 0,91	€ 1,82
Eindsaldo ondergrens Investerings	€ 1,18	€ 2,91	€ 5,45	€ 13,40	€ 11,0	€ 6,98	€ 0,61
Eindsaldo bovengrens Investerings	€ 1,18	€ 17,70	€ 9,35	€ 13,40	€ 11,0	€ 23,90	€ 16,31
Baten/kostenverhouding bij ondergrens Investeringskosten	66%	57%	78%	27%	46%	58%	72%
Baten/kostenverhouding bij bovengrens Investeringskosten	66%	89%	119%	27%	46%	83%	101%

Varianten in de praktijk

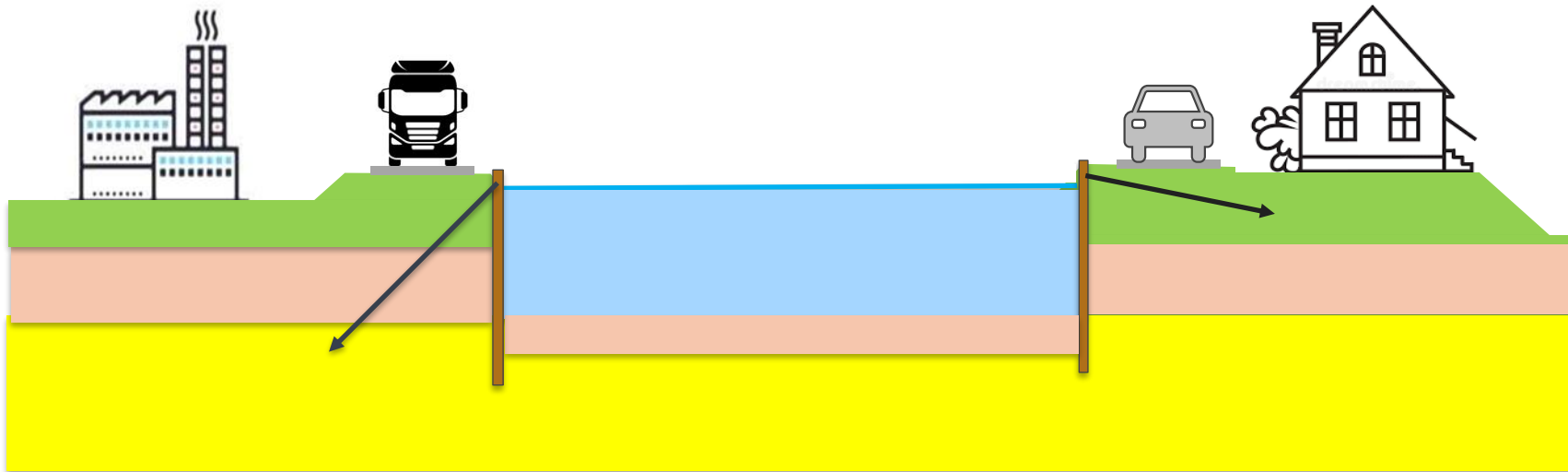

AANPAK OEVERS

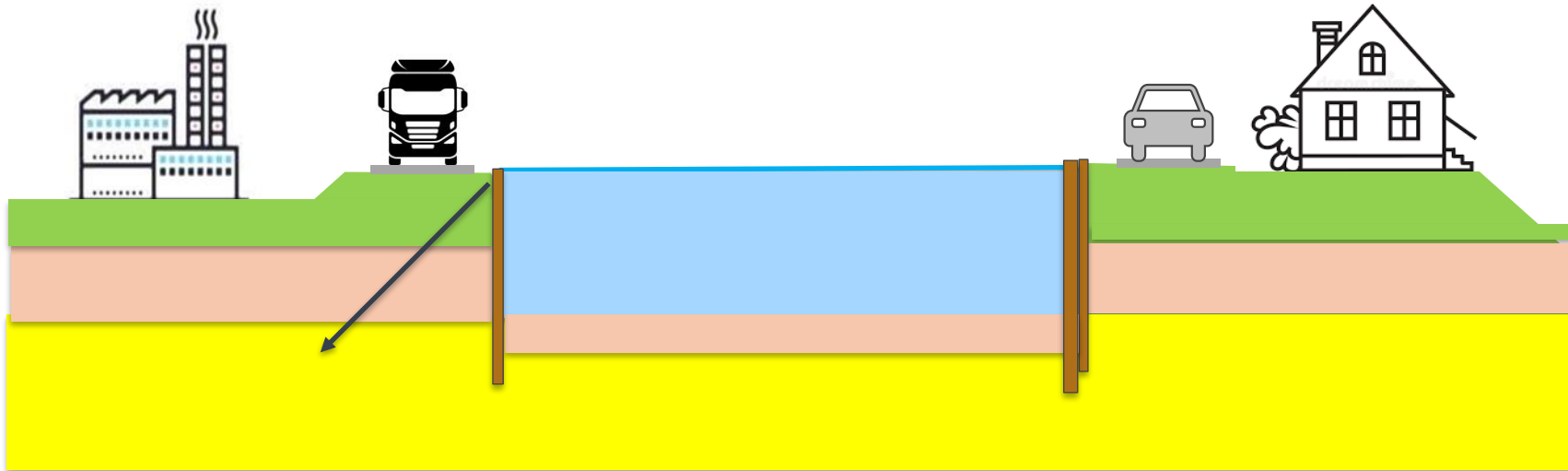
AANPAK OEVERS

1. Aanbrengen van ankers

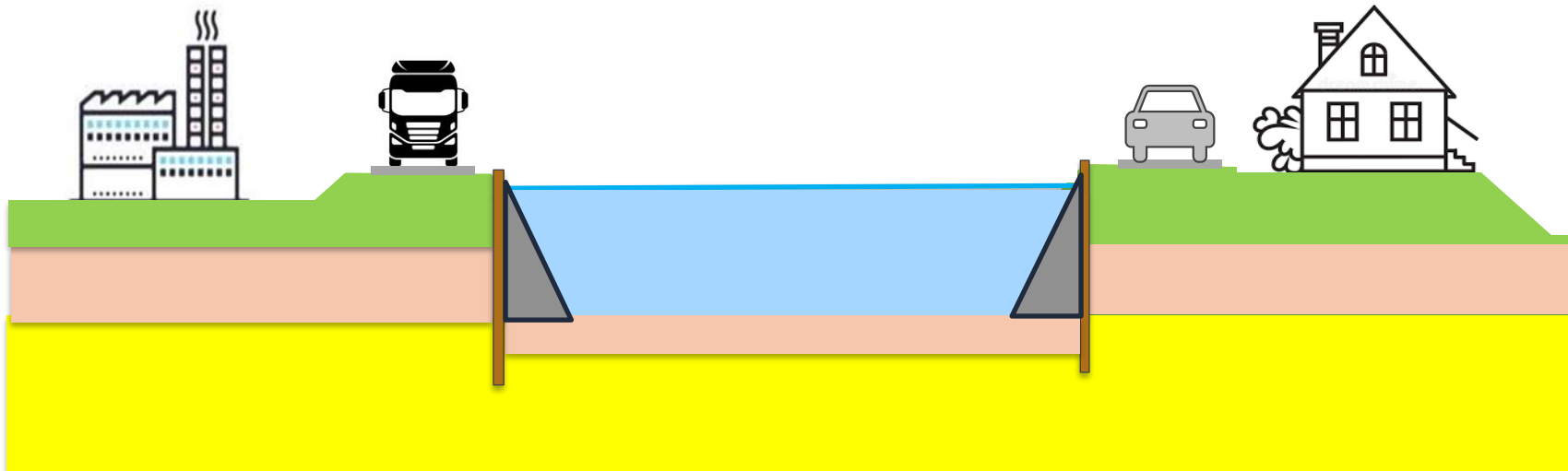
AANPAK OEVERS

1. Aanbrengen van ankers
2. Plaatsen nieuwe damwand

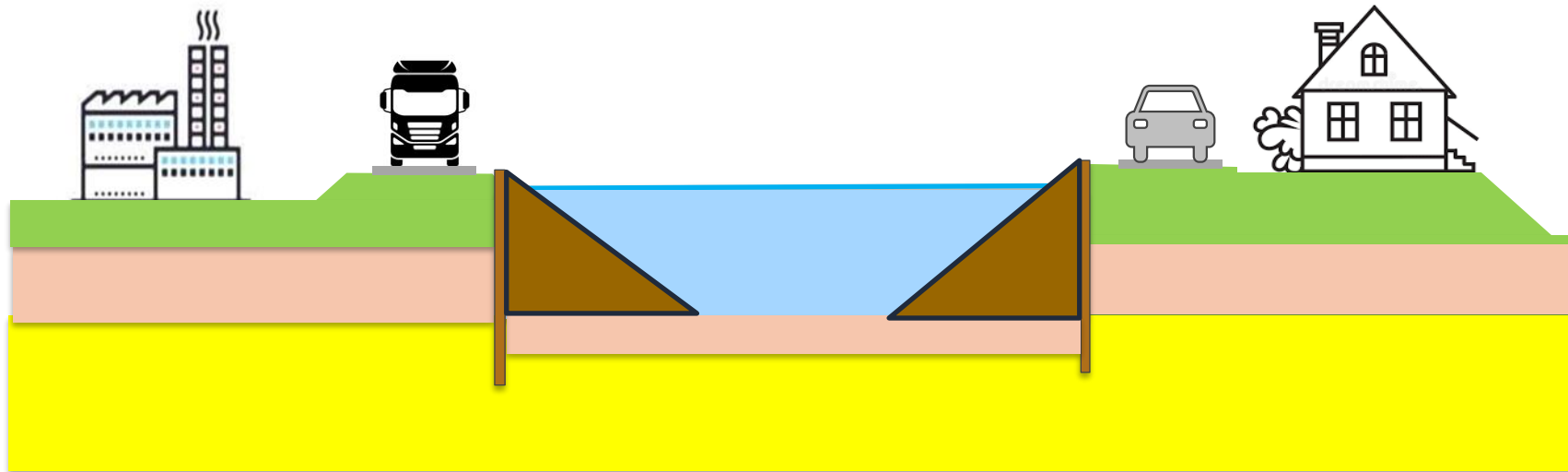
AANPAK OEVERS

1. Aanbrengen van ankers
2. Plaatsen nieuwe damwand
3. Aanbrengen steunberm (beton/steen)

AANPAK OEVERS

1. Aanbrengen van ankers
2. Plaatsen nieuwe damwand
3. Aanbrengen steunberm (beton/steen)
4. Aanbrengen talud (grond)

AANPAK OEVERS

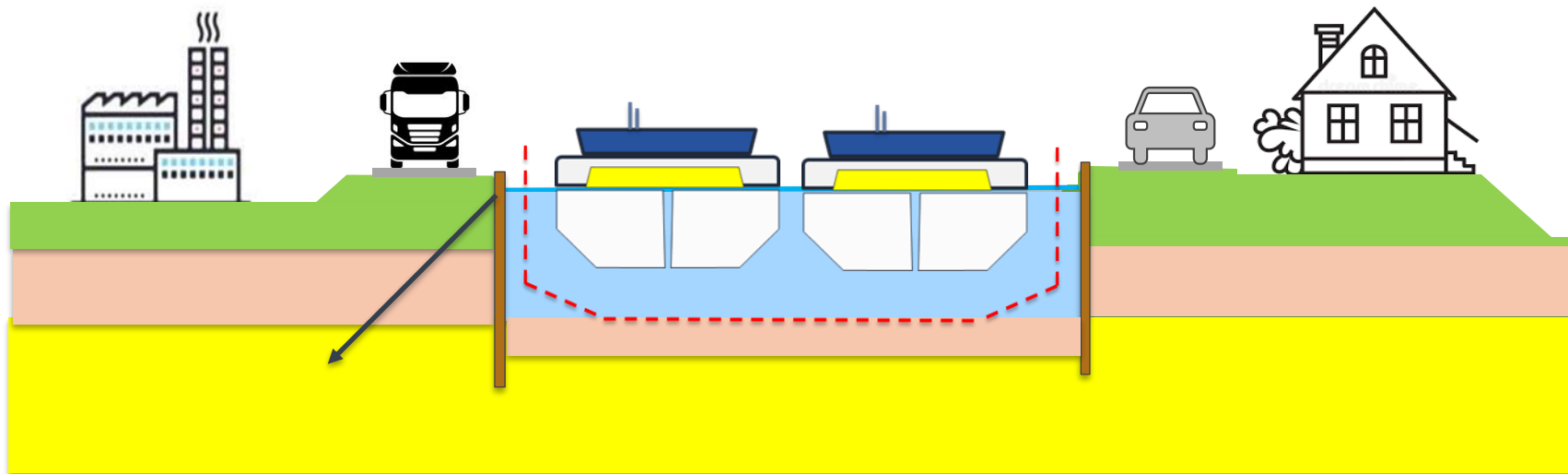
1. Aanbrengen van ankers
2. Plaatsen nieuwe damwand
3. Aanbrengen steunberm (beton/steen)
4. Aanbrengen talud (grond)

Twee voorbeelden:

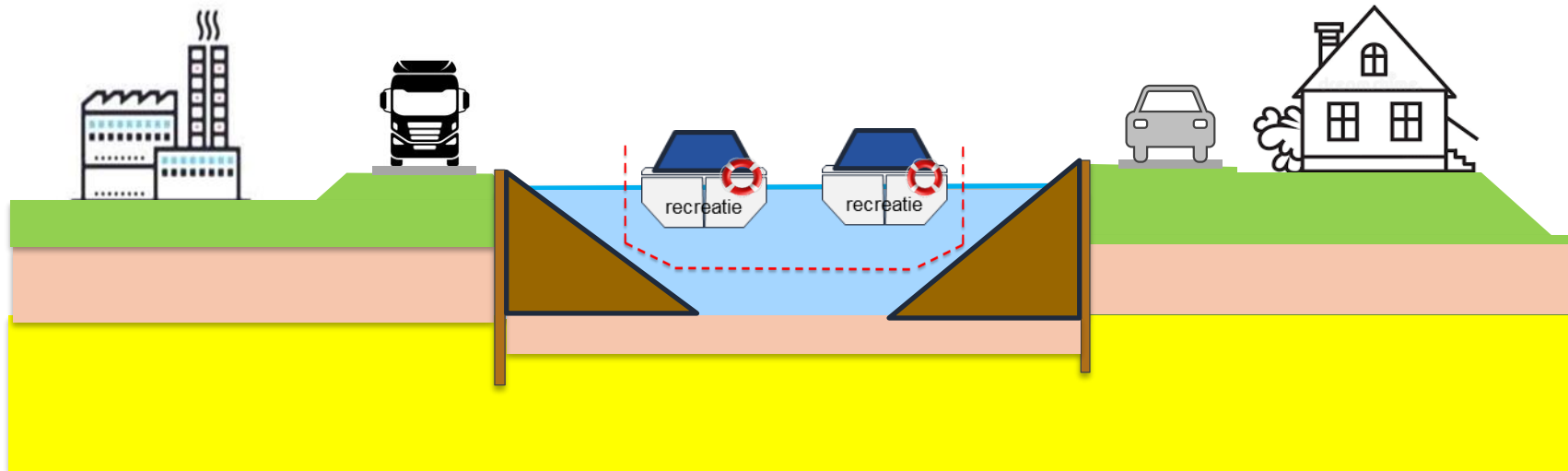
Variant: 700 ton, 1- en 2- richting

- Relatief veel nieuwe damwanden
- Weinig ruimte voor taluds
- Weinig ruimte voor meer ecologie
- Relatief duur

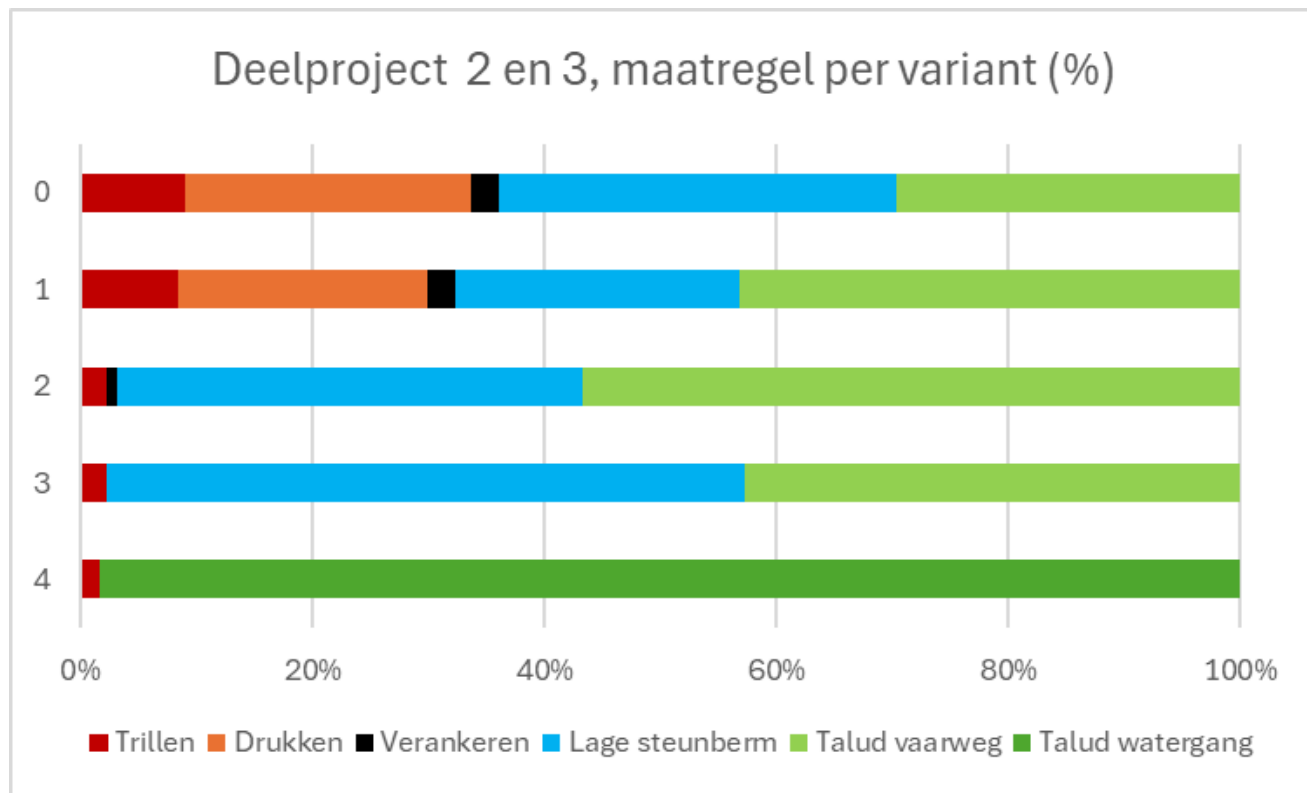

Variant: alleen recreatievaart

- Relatief weinig ankers en nieuwe damwanden
- Veel ruimte voor taluds
- Ruimte voor meer ecologie
- Relatief goedkoop

Overzicht maatregelen deelproject 2 en 3

EERSTE IMPRESSIE

VANUIT 3 GROEPEN

- Mona Keizer en Arie Slob leveren positieve bijdrage
- Provincie heeft en houdt verantwoordelijkheid in het gebied
- Verschil in beleving tussen schade en niet-schade
- Inwoners organiseren zich -> o.a. enquête PB Daarlerveen en gemeente Twenterand

Inloopavonden en enquêtes:

- Veiligheid en stabiliteit staan voorop -> kijk naar het hele systeem
- Kanaal is belangrijk vanwege cultuurhistorische identiteit -> ons kanaal!
- Scheepvaart (ten minste recreatie) hoort daar bij
- Wel of geen beroepsvaart wordt wisselend over gedacht
- Verminder zwaar verkeer via omleiding of restricties
- Benut kansen voor ecologie en recreatie
- Ecologie, economie en sociaal in balans

BEDRIJVEN EN SCHIPPERS

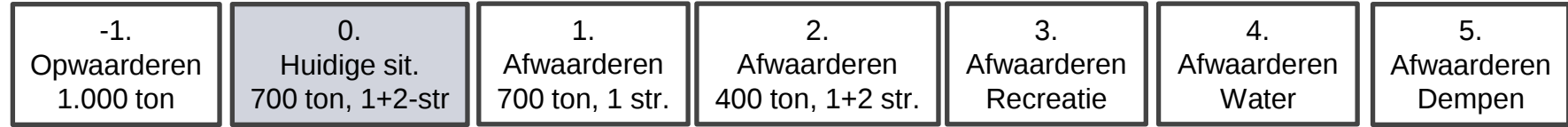
- Dalende trend (tonnages) beroepsvaart en recreatievaart
 - Ca. 10 bedrijven afhankelijk van kanaal -> directe en indirecte arbeidsplaatsen
 - Potentie nieuw te benutten bedrijven onderzocht
 - Circa 600 schepen per jaar -> 7.000 vrachtbewegingen
 - Vanuit Coevorden weinig nieuwe impulsen
-
- Sterke verbondenheid met onderneming en kanaal
 - Zien afgelopen jaren afnemende belangstelling provincie en (terecht) toenemende aandacht voor inwoners en schadeafhandeling
 - Oproep om economisch belang evenwichtig mee te nemen

- Fijn dat aanpak steeds integraler wordt opgepakt
- Gemeenten willen zichzelf ook meer op die manier gaan organiseren
- Huidige inzet gemeenten: schades + tijdelijke verkeersmaatregelen
- Roepen op tot bredere blik op het gebied
 - Vlotte afhandeling lopende schades
 - Aanpak nieuwe schades
 - Aanpak funderingsproblematiek (Hammerflier) en bodemdaling
 - Knelpunten en beleving wegverkeer worden herkend
 - Sociaaleconomisch en ruimtelijk perspectief
- Dorpsplannen (Leefbaar Platteland) geven handvatten voor acties korte termijn

EERSTE RESULTATEN

GBAAL AFWEGINGSKADER

Provinciale Staten van Overijssel

VERSCHILLENDE VARIANTEN

-1. Opwaarderen 1.000 ton	0. Huidige sit. 700 ton, 1+2-str	1. Afwaarderen 700 ton, 1 str.	2. Afwaarderen 400 ton, 1+2 str.	3. Afwaarderen Recreatie	4. Afwaarderen Water	5. Afwaarderen Dempen
---------------------------------	--	--------------------------------------	--	--------------------------------	----------------------------	-----------------------------

Waterfunctie als minimumvariant

-1. Opwaarderen 1.000 ton	0. Huidige sit. 700 ton, 1+2-str	1. Afwaarderen 700 ton, 1 str.	2. Afwaarderen 400 ton, 1+2 str.	3. Afwaarderen Recreatie	4. Afwaarderen Water	5. Afwaarderen Dempen
---------------------------------	--	--------------------------------------	--	--------------------------------	----------------------------	-----------------------------

Kanaal cruciaal onderdeel watersysteem Oost-Nederland:

- Waterafvoer bij grote hoeveelheden neerslag
- Wateraanvoer bij (dreigende) droogte
 - Voorkomen van verzakkingen oeverconstructies, wegen en huizen
 - Compensatie drinkwaterwinning Hammerfliet
 - Natuurwaarden van onder andere Engbertsdijkvenen en Bargerveen
 - Berekening kapitaalintensieve landbouwgewassen
- Beroeps- en recreatievaart

1.000-ton variant niet verder doorrekenen

-1. Opwaarderen 1.000 ton	0. Huidige sit. 700 ton, 1+2-str	1. Afwaarderen 700 ton, 1 str.	2. Afwaarderen 400 ton, 1+2 str.	3. Afwaarderen Recreatie	4. Afwaarderen Water	5. Afwaarderen Dempen
---------------------------------	--	--------------------------------------	--	--------------------------------	----------------------------	-----------------------------

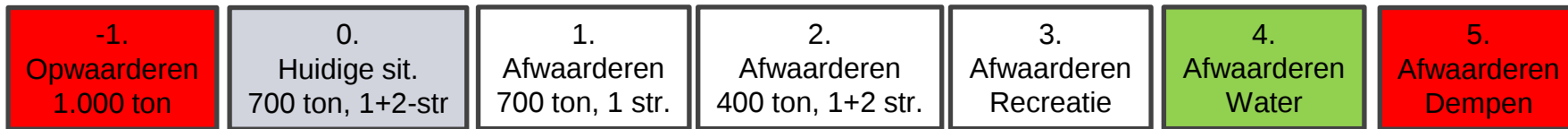
MKBA 2018: 1.000 ton variant kan niet uit (baten-kosten)

Benodigde maatregelen ingrijpend, onder andere:

- Op veel plekken verbreden kanaal (+6,6 meter)
- Aanpassen 11 beweegbare bruggen (waaronder Gouden Ploeg, monument)
- Aanpassen 6 bruggen die in 2016 net hernieuwd waren
- Aanpassen drie sluizen + bijbehorende bruggen

Investeringskosten sinds 2018 alleen maar gestegen

GS-besluit 18 maart 2025

1. Waterfunctie als minimumvariant
2. Opwaarderen 1.000 ton: niet verder doorrekenen
3. Varianten 0 t/m 4 allemaal doorrekenen
4. Invloed **wegverkeer** nader verkennen

NU VERDER AAN HET AFPELLEN...

0. Huidige sit. 700 ton, 1+2-str	1. Afwaarden 700 ton, 1 str.	2. Afwaarden 400 ton, 1+2 str.	3. Afwaarden Recreatie	4. Afwaarden Water
--	------------------------------------	--------------------------------------	------------------------------	--------------------------

OVERWEGINGEN BIJ VOORBEREIDEN BESLUIT

- Insteek om met partners tot gezamenlijk voorstel te komen
 - Veiligheid en stabiliteit van de oevers staat voorop!
 - Financiële effecten (te besparen investeringen)
 - Recreatievaart op het kanaal wordt belangrijk gevonden
 - Praktische uitvoerbaarheid varianten (financiering banken e.d.)
 - Verkeer- en milieueffecten belangrijkste tegenhanger financiële effecten
 - Kansen ecologie en recreatie
-
- Nadere uitwerking zal hoe dan ook nodig zijn
 - Signalen vanuit bijvoorbeeld de enquêtes serieus nemen-> geldt voor iedereen
 - Bredere blik op het gebied naar toekomst wenselijk!

VERVOLGPROCES

VERVOLGPROCES

Fase	Nov	Dec	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul
1. Voorbereiden verkenning									
2. Informatieverzameling en vaststellen scenario's									
3. Verdiepen en beoordelen van de scenario's									
4. Besluitvorming									

Fase 3:

- 23 april : Informatieavond gemeenteraden en AB Vechtstromen
- 7 mei : Bestuurlijk Overleg KADH

Fase 4:

- Medio mei : Voorstel Provinciale Staten openbaar
- 2/3/4 juni : Inloopavonden gebied (ronde 3)
- 11 juni : Werkbezoek PS aan het gebied
- 18 juni : Statencommissie Verkeer en Vervoer
- 2 juli : Besluitvorming Provinciale Staten

Vragen?

**Bedankt voor
jullie aandacht**